

Кудря Оксана<https://orcid.org/0000-0002-4602-9883>

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики технологічної освіти,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
(Полтава, Україна) E-mail: kudrya@gsuite.pnpu.edu.ua

Орлова Наталія<https://orcid.org/0000-0002-5071-869X>

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти та дизайну,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка
(Полтава, Україна) E-mail: orlova@gsuite.pnpu.edu.ua

НАЦІОНАЛЬНО ОРІЄНТОВАНИЙ ДИЗАЙН І ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто проблему інтеграції національних традицій у дизайн-проектування та технологію виготовлення швейних виробів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів технологій і педагогів професійного навчання. Актуальність дослідження зумовлена потребою оновлення змісту підготовки здобувачів технологічної і професійної освіти, здатних поєднувати предметні знання зі швейної справи, дизайнерсько-технологічне мислення та вміння трансформувати етнокультурний матеріал у навчальні завдання для учнів ЗЗСО та ЗП(Т)О.

Метою статті є обґрунтування методичних засад використання національно орієнтованого дизайну і технології виготовлення швейних виробів як засобу формування професійно-методичної готовності здобувачів технологічної і професійної освіти.

Методологія дослідження ґрунтується на аналізі наукових праць з проблем етнодизайну, дизайн-проектування, технології швейних виробів і професійної підготовки педагогічних працівників; узагальненні педагогічного досвіду; визначенні педагогічних умов інтеграції національних традицій у зміст фахової підготовки.

Наукова новизна полягає в уточненні сутності національно орієнтованого дизайну швейних виробів як інтегративного засобу професійно-методичної підготовки здобувачів освіти. Обґрунтовано послідовність підготовки здобувачів освіти, що охоплює аналітико-дослідницький, концептуально-проектувальний, конструктивно-технологічний, технологічно-виконавський, методико-трансформаційний та оцінювально-рефлексивний етапи. Визначено педагогічні умови ефективної інтеграції національних традицій: проблемно-проектний характер завдань, міждисциплінарність, орієнтація на реальну освітню й виробничу ситуацію, відповідальне ставлення до автентичного джерела.

Висновки. Ефективність формування професійно-методичної готовності здобувачів технологічної і професійної освіти забезпечується послідовністю етапів їх підготовки, дотриманням визначених педагогічних умов, проблемно-проектним характером завдань, міждисциплінарним поєднанням дизайну, технології, матеріалознавства, конструювання та методики професійного навчання, а також відповідальним ставленням до автентичного етнокультурного джерела.

Ключові слова: здобувач освіти, професійна освіта, технологічна освіта, педагог професійного навчання, учитель технологій, дизайн-проектування, технологія швейних виробів, національні традиції, етнодизайн, професійна підготовка.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та/або практичними завданнями. Сучасна підготовка здобувачів технологічної і професійної освіти з дизайн-проектування та технології швейних виробів потребує змісту, який забезпечує оволодіння професійними знаннями, уміннями та водночас формує здатність працювати з культурним матеріалом як із джерелом проєктних рішень. Закон України «Про освіту» визначає компетентність як динамічну комбінацію знань, умінь, способів мислення, цінностей та інших якостей, що дають змогу особі успішно діяти у професійній і суспільній діяльності. Для підготовки фахівців – майбутніх учителів технологій та педагогів професійного навчання за предметним спрямуванням швейної справи це означає перехід від виконання окремих операцій до створення завершеного виробу, у якому конструкція, технологія, матеріал, оздоблення і художній образ підпорядковані спільному задуму. Проблема полягає в тому, що національні традиції в освітній практиці часто використовуються фрагментарно, у зв'язку з чим здобувачі освіти не завжди усвідомлюють, як традиційна форма, колористика, орнаментальна система, технологія ручного чи машинного оздоблення можуть бути перетворені на сучасне дизайнерське рішення. Тому актуальним є обґрунтування методики, у якій національні традиції вводяться в усі етапи дизайн-проектування та виготовлення швейного виробу.

Сучасна підготовка педагогічних працівників для закладів освіти потребує такого змісту, який забезпечує одночасне формування предметної, технологічної, дизайнерської та методичної готовності до майбутньої професійної діяльності. Майбутній педагогічний працівник має володіти технологією виготовлення швейних виробів на рівні практичного виконання, розуміти логіку дизайн-проектування, орієнтуватися в національних художніх традиціях і вміти трансформувати ці знання в навчальні завдання для учнів. За таких умов національні традиції виступають змістовою основою для розроблення навчальних проєктів, технологічних карт, практичних робіт, творчих завдань і критеріїв оцінювання результатів навчання.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми. Проблема введення національного компонента у зміст підготовки здобувачів технологічної та професійної освіти за швейним напрямом розглядається на перетині педагогіки професійної освіти, дизайн-освіти, етнодизайну, технології виготовлення одягу та методики навчання спеціальних дисциплін. У наукових працях останніх років простежується кілька дослідницьких ліній: обґрунтування національних традицій як джерела дизайнерського мислення; вивчення етнічних мотивів у сучасному проєктуванні костюма; формування професійної компетентності майбутніх викладачів і фахівців швейного профілю; оновлення змісту підготовки педагогічних працівників для закладів професійної освіти.

Т. Шафранська та Т. Николаєва розглядають національні традиції як основу підготовки фахівців з дизайну одягу. Дослідниці наголошують на значенні етнодизайну, національного мистецтва та культурної спадщини для формування проєктно-образного мислення майбутніх дизайнерів [10]. А. Ємельова аналізує особливості підготовки майбутніх дизайнерів одягу на основі національних традицій і підкреслює роль навчальних дисциплін, пов'язаних з історією костюма, етнодизайном, народними ремеслами та художньою вишивкою [6]. Н. Чупріна, Є. Головчанська, М. Винничук, О. Слитюк і М. Колосніченко досліджують етнічний стиль у дизайні жіночих блузок, акцентуючи увагу на формі, силуеті, конструктивних елементах, матеріалах, фурнітурі та оздобленні [14]. С. Довганюк і К. Пашкевич розглядають інтеграцію національного культурного контексту у створення етнічно орієнтованого fashion-продукту, що є важливим для осмислення традиції як ресурсу сучасного проєктування [5]. Н. Олійник зі співавторами аналізує традиційну символіку вишивки як засіб формування авторського стилю в сучасному жіночому костюмі, що дає підстави використовувати вишивку як знакову систему у навчальних дизайн-проєктах [11]. К. Закусило, С. Лозовенко та Л. Білоцька розглядають традиційний орнамент як етнокод України та наголошують на потребі відповідального використання автентичних орнаментальних мотивів у сучасній легкій промисловості [7].

Педагогічний аспект означеної проблеми висвітлено у працях, присвячених підготовці майбутніх викладачів і педагогічних працівників швейного профілю. Т. Васенок досліджує формування професійної компетентності майбутніх викладачів спеціальних дисциплін ПТНЗ швейного профілю та підкреслює значення проєктно-конструкторської діяльності у їхній підготовці [3]. О. Внукова, О. Іванова та Т. Черченко аналізують проблеми підготовки майбутніх педагогів для закладів професійної освіти швейного профілю й обґрунтовують необхідність посилення практичної складової їхнього навчання [4]. І. Андрощук акцентує на співпраці з роботодавцями у підготовці майбутніх педагогів професійної освіти за напрямом технології виробів легкої промисловості [2].

Аналіз джерел показує, що педагогічні, дизайнерські й технологічні аспекти проблеми розроблено достатньо широко, проте потребує уточнення методика їх поєднання саме в підготовці здобувачів технологічної і професійної освіти через дизайн-проектування та створення швейних виробів на основі національних традицій.

Мета статті – обґрунтувати методичні засади використання національно орієнтованого дизайну і технології виготовлення швейних виробів як засобу формування професійно-методичної готовності здобувачів технологічної і професійної освіти.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного та/або експериментального дослідження із зазначенням методів дослідження. Дослідження здійснено на основі теоретико-методологічного підходу, що передбачав аналіз наукових праць з проблем етнодизайну, дизайн-проектування, технології швейних виробів і професійної підготовки майбутніх педагогів; визначення зв'язків між національними традиціями, проєктним задумом і технологічним процесом; обґрунтування етапів формування професійно-методичної готовності здобувачів технологічної і професійної освіти. Використано методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, систематизації та моделювання.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інтеграція національних традицій у дизайн-проектування та технологію виготовлення швейних виробів у підготовці майбутніх фахівців – учителів технологій та педагогів професійного навчання має розглядатися як цілісна педагогічна система, що поєднує предметну, технологічну, дизайнерську, культурологічну та методичну складові. Її сутність полягає в тому, що здобувачі освіти спочатку опановують національні традиції як джерело проєктної ідеї, художньо-композиційного рішення, конструктивної побудови, добору матеріалів і технологій оздоблення, а далі трансформують цей зміст у навчальні завдання для учнів ЗЗСО та ЗП(Т)О. У такому аспекті підготовка майбутніх педагогічних працівників може бути організована за такими взаємопов'язаними етапами: аналітико-дослідницьким, концептуально-проектувальним, конструктивно-технологічним, технологічно-виконавським, методико-трансформаційним та оцінювально-рефлексивним. Така послідовність забезпечує перехід від вивчення етнокультурного джерела до створення швейного виробу та розроблення методичного забезпечення для подальшого навчання учнів.

Аналітико-дослідницький етап спрямований на формування в майбутніх педагогічних працівників умінь працювати з етнокультурним джерелом як із професійним і дидактичним матеріалом. На цьому етапі здобувачі освіти аналізують традиційний український стрій, зразки вишивки, орнаментальні композиції, колористику окремих регіонів, способи оздоблення, фактуру матеріалів, особливості крою та функціональне призначення виробів. Аналіз доцільно здійснювати за визначеними параметрами: силует, пропорції, конструктивні лінії, членування форми, композиційний центр, ритм орнаменту, кольорова гама, техніка оздоблення, матеріал, спосіб з'єднання деталей. Результатом цього етапу має бути не опис традиційного виробу, а виокремлення ознак, які можуть бути використані у сучасному дизайн-проектуванні та в навчанні учнів. Такий підхід узгоджується з дослідженнями Н. Чупріної та співавторів, у яких етнічний стиль у сучасному жіночому одязі розглядається через форму, силует, конструктивні й декоративні елементи, матеріали, фурнітуру та оздоблення [14].

Концептуально-проектувальний етап передбачає розроблення дизайн-концепції швейного виробу на основі опрацьованого етнокультурного матеріалу. Здобувач освіти визначає призначення виробу, цільову групу, сезонність, художній образ, джерело натхнення, спосіб трансформації національного мотиву, композиційне розташування оздоблення та технологічну доцільність запропонованого рішення. Для майбутнього педагогічного працівника принципово важливо усвідомити різницю між механічним копіюванням традиційного орнаменту і проєктною інтерпретацією національної традиції. Етномотив може бути покладений в основу декоративної строчки, вишивки, аплікації, авторського принта, комбінування матеріалів, конструктивного членування виробу або окремого вузла. А. Ємельова наголошує, що підготовка майбутніх дизайнерів одягу на основі національних традицій має спиратися на вивчення історії костюма, етнодизайну, народних ремесел, художньої вишивки та регіональних особливостей українського одягу [6]. Для підготовки педагогічних працівників це положення набуває методичного значення, оскільки майбутній педагог має не тільки створити власний проєкт, а й пояснити учням логіку його розроблення.

Конструктивно-технологічний етап забезпечує перехід від художнього задуму до конструктивного й технологічного рішення. На цьому етапі здобувачі освіти виконують ескіз або технічний рисунок, визначають конструктивні лінії, добирають матеріали, обґрунтовують способи оздоблення, планують послідовність обробки основних вузлів виробу. Національні традиції інтегруються не лише через декоративні елементи, а й через форму рукава, лінію горловини, членування переду і спинки, розміщення кокетки, планки, манжети, декоративної вставки або орнаментальної смуги. О. Михайлюк зі співавторами підкреслює значення фактур матеріалів у дизайн-проектуванні одягу, що дає підстави розглядати матеріал як активний засіб формування художнього образу виробу [9]. Урахування фактури матеріалу має важливе значення, оскільки вона впливає на пластику виробу, виразність оздоблення і якість технологічного виконання.

Технологічно-виконавський етап пов'язаний із практичним виготовленням виробу або його фрагмента. Здобувач освіти виконує пробні зразки оздоблення, визначає види швів, добирає обладнання, установлює послідовність монтажу деталей, режими волого-теплової обробки, способи закріплення декоративних елементів і критерії контролю якості. Для виробів з етнокультурним компонентом особливо важливо правильно визначити момент виконання оздоблення: до з'єднання деталей, після часткового складання виробу або на завершальному етапі. Нами обґрунтовувалось значення технологій декоративного оздоблення швейних виробів для формування образу костюма і

підготовки майбутніх фахівців легкої промисловості [12]. У підготовці майбутнього педагога це положення важливе з огляду на те, що технологічна дія має бути усвідомлена як майбутній зміст пояснення для учнів.

Методико-трансформаційний етап є ключовим для підготовки саме педагогічних працівників. Його зміст полягає в тому, що після виконання власного дизайн-проекту здобувач освіти має перетворити предметний досвід на навчально-методичний матеріал. Для цього він формулює тему заняття, визначає дидактичну мету, очікувані результати навчання, добирає методи пояснення матеріалу, розробляє інструкційно-технологічну карту, готує візуальні матеріали, передбачає типові помилки учнів, визначає критерії оцінювання готового виробу або його фрагмента. Саме на цьому етапі відбувається перехід від позиції виконавця до позиції майбутнього педагога або майстра виробничого навчання. Майбутній педагогічний працівник має вміти не тільки створювати швейний виріб, а й методично організувати навчання учнів за логікою його проєктування та виготовлення. Така діяльність забезпечує засвоєння предметного змісту швейного напрямку й водночас формує здатність трансформувати його в навчальні завдання для учнів. Проєктно-технологічна діяльність розглядається як засіб формування компетентностей майбутніх учителів технологій, зокрема здатності планувати, організувати й реалізувати технологічний процес.

Оцінювально-рефлексивний етап передбачає аналіз результатів виконаного проєкту за дизайнерськими, конструктивними, технологічними та методичними критеріями. Дизайнерські критерії охоплюють цілісність художнього образу, доречність використання національного мотиву, композиційну рівновагу, узгодженість кольорового рішення й матеріалів. Конструктивні критерії стосуються відповідності форми виробу ескізу, точності пропорцій, якості посадки, доцільності конструктивних ліній. Технологічні критерії передбачають оцінювання якості швів, обробки вузлів, міцності з'єднань, акуратності оздоблення, дотримання послідовності виготовлення. Методичні критерії дають змогу визначити, наскільки здобувач освіти здатний адаптувати власний проєкт до навчання учнів, пояснити послідовність роботи, розробити зрозумілу інструкцію та обґрунтувати критерії оцінювання.

Ефективність запропонованої методики залежить від дотримання низки педагогічних умов. Передусім навчальне завдання має бути проблемно-проєктним, тобто передбачати не просте оздоблення виробу українським орнаментом, а дослідження етнокультурного джерела, його проєктну трансформацію, технологічне обґрунтування та методичну інтерпретацію для подальшого навчання учнів. Другою умовою є міждисциплінарність, що забезпечує поєднання історії костюма, етнодизайну, композиції, матеріалознавства, конструювання, технології швейних виробів і методики професійного навчання. Третьою умовою є орієнтація на реальну освітню та виробничу ситуацію: рівень підготовки здобувачів освіти, наявні матеріали й обладнання, тривалість виконання роботи, вимоги до якості, безпеки праці та функціональності виробу.

Окремого значення набуває етичний аспект роботи з національними традиціями. Майбутній педагогічний працівник має формувати в учнів відповідальне ставлення до автентичного джерела, регіонального контексту, символіки та способів стилізації. Використання традиційного орнаменту потребує розуміння його походження, композиційної структури, масштабу, кольорової логіки й доречності в конкретному виробі. К. Закусило, С. Лозовенко та Л. Білоцька розглядають традиційний орнамент як етнокод України та звертають увагу на ризики його спрощеного або некоректного використання в сучасній легкій промисловості [7]. Тому в освітньому процесі важливо формувати культуру обґрунтованого проєктного рішення, а не поверхового наслідування етностилістики.

Інтеграція національних традицій у проєктування швейних виробів має здійснюватися через проєктний цикл: від дослідження етнокультурного джерела до створення виробу, його технологічного обґрунтування та методичного супроводу для використання в освітньому процесі [13]. Проєктно-технологічна діяльність у підготовці майбутніх педагогічних працівників технологічної і професійної освіти нами розглядалась як інтегративний механізм, що поєднує аналіз етнокультурного джерела, розроблення задуму, конструювання, добір матеріалів, виготовлення виробу та методичне осмислення результату [8].

Практичним результатом підготовки здобувачів технологічної та професійної освіти може бути комплексний навчальний проєкт, що містить аналітичну довідку про етнокультурне джерело, ескіз або технічний рисунок виробу, обґрунтування вибору матеріалів, пробний зразок оздоблення, технологічну послідовність виготовлення, готовий виріб або його фрагмент, інструкційно-технологічну карту для учнів, критерії оцінювання й методичний коментар до проведення заняття. Така структура забезпечує перехід від предметного засвоєння технології до педагогічного проєктування навчального процесу. Подвійна спрямованість підготовки – створення виробу і розроблення методики навчання учнів – визначає специфіку професійного становлення майбутніх педагогічних працівників технологічної і професійної освіти.

Висновки з дослідження і перспективи подальших наукових розвідок. Інтеграція національних традицій у дизайн-проєктування та технологію виготовлення швейних виробів є важливим засобом професійної підготовки майбутніх педагогічних працівників технологічної і професійної освіти, що дає змогу поєднати технологічну, дизайнерську, культурологічну та методичну складові

професійного становлення майбутнього учителя технологій та педагога професійного навчання. Запропонована послідовність підготовки охоплює аналітико-дослідницький, концептуально-просектувальний, конструктивно-технологічний, технологічно-виконавський, методико-трансформаційний та оцінювально-рефлексивний етапи. Їх реалізація сприяє формуванню в майбутніх педагогічних працівників умінь аналізувати етнокультурний матеріал, створювати дизайн-проекти швейних виробів, обґрунтовувати технологічні рішення, добирати матеріали й оздоблення, розробляти інструкційно-технологічні карти, визначати критерії оцінювання та адаптувати зміст навчання до рівня підготовки учнів. Установлено, що ефективність інтеграції національних традицій забезпечується за таких педагогічних умов: проблемно-проектний характер навчальних завдань, міждисциплінарне поєднання дизайну, технології, матеріалознавства, конструювання та методики професійного навчання, орієнтація на реальну освітню й виробничу ситуацію, а також відповідальне ставлення до автентичного джерела. Практичним результатом такої підготовки може бути комплексний навчальний проєкт.

Перспективи подальших досліджень убачасмо в залученні здобувачів освіти до реалізації комплексного навчального проєкту досліджуваної тематичної спрямованості, розробленні діагностичного інструментарію для оцінювання готовності майбутніх педагогічних працівників до використання національних традицій у дизайн-просектуванні та технології виготовлення швейних виробів.

References

- Абрамова О. В., Єжова О. В., Чистякова Л. О., Кудревич І. О. Дизайн-просектування авторської колекції одягу з використанням техніки печворк. *Art and Design*. 2020. № 1 (09). С. 28–40.
Abramova, O. V., Yezhova, O. V., Chystiakova, L. O., & Kudrevych, I. O. (2020). Dydzain-proiektuvannia avtorskoi koleksii odiahu z vykorystanniam tekhniky pechvork [Designing an author's clothing collection using patchwork technique]. *Art and Design*. 1(09). 28–40. [in Ukrainian]
- Андрошук І. В. Підготовка майбутніх педагогів закладів професійної освіти у співпраці з роботодавцями. *Професійна освіта*. 2022. № 1 (94). С. 31–33.
Androshchuk, I. V. (2022). Pidhotovka maibutnix pedahohiv zakladiv profesiinoi osvity u spivpratsi z robotodavtsiamy [Training future teachers of vocational education institutions in cooperation with employers]. *Profesiina osvita – Vocational Education*. 1(94). 31–33. [in Ukrainian]
- Васенок Т. М. Формування професійної компетентності майбутніх викладачів спеціальних дисциплін ПТНЗ швейного профілю. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти*. 2015. Вип. 7, ч. 1. С. 64–68.
Vasenok, T. M. (2015). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnix vykladachiv spetsialnykh dystsyplin PTNZ shveinoho profilu [Formation of professional competence of future teachers of special disciplines of vocational schools of the sewing profile]. *Naukovi zapysky. Serii: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity – Scientific Notes. Series: Problems of Methods of Physical-Mathematical and Technological Education*. 7(1). 64–68. [in Ukrainian]
- Внукова О. М., Іванова О. В., Черченко Т. В. Проблеми набору на навчання майбутніх педагогів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти швейного профілю. *Професійна педагогіка*. 2022. № 1 (24). С. 43–50.
Vnukova, O. M., Ivanova, O. V., & Cherchenko, T. V. (2022). Problemy naboru na navchannia maibutnix pedahohiv dlia zakladiv profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity shveinoho profilu [Problems of enrolling future teachers for vocational education institutions of the sewing profile]. *Profesiina pedahohika – Professional Pedagogy*. 1(24). 43–50. [in Ukrainian]
- Довганюк С. М., Пашкевич К. Л. Інтеграція національного культурного контексту та тенденцій світової моди для розробки етнічно орієнтованого бренду. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2016. № 4. С. 22–28.
Dovhaniuk, S. M., & Pashkevych, K. L. (2016). Intehratsiia natsionalnogo kulturnoho kontekstu ta tendentsii svitovoi mody dlia rozrobky etnichno oriientovanoho brendu [Integration of national cultural context and global fashion trends for developing an ethnically oriented brand]. *Visnyk Kharkivskoi derzhaonoi akademii dyzainu i mystetstvo – Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*. 4. 22–28. [in Ukrainian]
- Ємельова А. П. Особливості підготовки майбутніх дизайнерів одягу на основі національних традицій. *Актуальні проблеми сучасного дизайну : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 23 квіт. 2020 р.* Київ: КНУТД, 2020. Т. 2. С. 290–293.
Yemelova, A. P. (2020). Osoblyvosti pidhotovky maibutnix dyzaineriv odiahu na osnovi natsionalnykh tradytzii [Features of training future fashion designers on the basis of national traditions]. *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu – Current Issues of Modern Design: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference*. Kyiv, Ukraine: KNUITD. 2. 290–293. [in Ukrainian].

7. Закусило К. С., Лозовенко С. Ю., Білоцька Л. Б. Етнокод України: традиційний орнамент у сучасній легкій промисловості. *Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості : матеріали Міжнар. конф., м. Київ, 18 листоп. 2025 р.* Київ : КНУТД, 2025. Т. 1. С. 114–124.
Zakusylo, K. S., Lozovenko, S. Yu., & Bilotska, L. B. (2025). Etnokod Ukrainy: tradytsiinyi ornament u suchasnyy lehkii promyslovosti [Ethnocode of Ukraine: Traditional ornament in modern light industry]. *Innovatyka v osviti, nauksi ta biznesi: vyklyky ta mozhlyvosti–Innovation in Education, Science and Business: Challenges and Opportunities: Proceedings of the International Conference*. Kyiv, Ukraine: KNUTD. 1. 114–124. [in Ukrainian]
8. Кудря О. В., Орлова Н. С. Роль дизайн-проектування в організації командних проєктів при підготовці здобувачів технологічної та професійної освіти. Педагогічна Академія: наукові записки. 2025. Вип. 24. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17916280>
Kudria, O. V., & Orlova, N. S. (2025). Rol dyzain-proiektuvannia v orhanizatsii komandnykh proiektiv pry pidhotovtsi zdobuvachiv tekhnolohichnoi ta profesiinoi osvity [The role of design in organizing team projects in the training of students of technological and vocational education]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky – Pedagogical Academy: Scientific Notes*. 24. Retrieved from: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17916280> [in Ukrainian].
9. Михайлюк О. Ю., Колосніченко М. В., Остапенко Н. В., Папкевич К. Л. Узагальнена систематизація різновидів фактур матеріалів для дизайн-проектування одягу. *Art and Design*. 2018. № 1. С. 103–113.
Mykhailiuk, O. Yu., Kolosnichenko, M. V., Ostapenko, N. V., & Pashkevych, K. L. (2018). Uzahalnena systematyzatsiia riznovydiv faktur materialiv dlia dyzain-proiektuvannia odiahu [Generalized systematization of varieties of material textures for fashion design]. *Art and Design*. 1. 103–113. [in Ukrainian].
10. Ніколаєва Т. В., Шафранська Т. В., Ніколаєва Т. І. Національні традиції як основа підготовки фахівців з дизайну одягу. *Art and Design*. 2019. № 1 (05). С. 140–149.
Nikolaieva, T. V., Shafranska, T. V., & Nikolaieva, T. I. (2019). Natsionalni tradytsii yak osnova pidhotovky fakhivtsiv z dyzainu odiahu [National traditions as the basis for training fashion design specialists]. *Art and Design*. 1(05). 140–149. [in Ukrainian].
11. Олійник Г. М., Струмінська Т. В., Мамченко Я. О., Навольська Л. В., Фролов І. В., Ременева Т. В. Традиційна символіка вишивки як засіб формування авторського стилю в сучасному жіночому костюмі. *Індустрія моди. Fashion Industry*. 2025. № 3. С. 52–58.
Oliinyk, H. M., Struminska, T. V., Mamchenko, Ya. O., Navolska, L. V., Frolov, I. V., & Remenieva, T. V. (2025). Tradytsiina symbolika vyshyvky yak zasib formuvannia avtorskoho styliu v suchasnomu zhinochomu kostiumi [Traditional embroidery symbolism as a means of forming an author's style in modern women's costume]. *Industriia mody. Fashion Industry – Fashion Industry*. 3. 52–58. [in Ukrainian].
12. Орлова Н. С. Особливості навчання студентів технологій оздоблення швейних виробів. *Імідж сучасного педагога*. 2023. № 5 (212). С. 92–96. URL: <https://isp.pano.pl.ua/article/view/285871>
Orlova, N. S. (2023). Osoblyvosti navchannia studentiv tekhnolohii ozdoblennia shveinykh vyrobiv [Features of teaching students technologies of decorating garments]. *Imidzh suchasnoho pedahoha – Image of the Modern Pedagogue*. 5(212). 92–96. Retrieved from: <https://isp.pano.pl.ua/article/view/285871> [in Ukrainian].
13. Орлова Н. С. Реалізація проєктної технології навчання в процесі розробки колекції одягу. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр.* Бердянськ : БДПУ, 2021. Вип. 3. С. 115–121. URL: <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2021-1-3>
Orlova, N. S. (2021). Realizatsiia proiektnoi tekhnolohii navchannia v protsesi rozrobky kolektsii odiahu [Implementation of project-based learning technology in the process of developing a clothing collection]. *Naukovy zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: Pedahohichni nauky – Scientific Papers of Berdyansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*. Berdiansk, Ukraine: BDPU. 3. 115–121. Retrieved from: <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2021-1-3> [in Ukrainian].
14. Чупріна Н. В., Головчанська Є. О., Винничук М. С., Слітюк О. О., Колосніченко М. В. Еволюція дизайну блузок жіночих в етнічному стилі. *Технічна естетика і дизайн*. 2019. Вип. 16. С. 112–122.
Chuprina, N. V., Holovchanska, Ye. O., Vynnychuk, M. S., Slitiuk, O. O., & Kolosnichenko, M. V. (2019). Evoliutsiia dyzainu bluzok zhinochykh v etnichnomu styli [Evolution of the design of women's blouses in ethnic style]. *Tekhnichna estetyka i dyzain – Technical Aesthetics and Design*. 16. 112–122. [in Ukrainian].

Kudria Oksana<https://orcid.org/0000-0002-4602-9883>

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Theory and
Methods of Technological Education,
Poltava V. G. Korolenko National Pedagogic University,
(Poltava, Ukraine) E-mail: kudrya@gsuite.pnp.u.edu.ua

Orlova Nataliia<https://orcid.org/0000-0002-5071-869X>

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Professional Education and Design,
Poltava V. G. Korolenko National Pedagogic University,
(Poltava, Ukraine) E-mail: orlova@gsuite.pnp.u.edu.ua

NATIONALLY ORIENTED DESIGN AND GARMENT MANUFACTURING TECHNOLOGY AS A MEANS OF FORMING THE PROFESSIONAL AND METHODOLOGICAL READINESS OF STUDENTS OF TECHNOLOGICAL AND VOCATIONAL EDUCATION

Problem. The article addresses the issue of integrating national traditions into design-projecting and garment manufacturing technology in the process of professional training of future technology teachers and vocational education teachers. The relevance of the study is determined by the need to update the content of training for students of technological and vocational education who are able to combine subject knowledge in sewing, design-and-technological thinking, and the ability to transform ethnocultural material into learning tasks for students of general secondary education institutions and vocational education institutions.

The purpose of the article is to substantiate the methodological principles of using nationally oriented design and garment manufacturing technology as a means of forming the professional and methodological readiness of students of technological and vocational education.

The research methodology is based on the analysis of scientific works on ethnodesign, design-projecting, garment manufacturing technology, and professional training of pedagogical workers; generalization of pedagogical experience; and identification of pedagogical conditions for integrating national traditions into the content of professional training.

Scientific novelty lies in clarifying the essence of nationally oriented garment design as an integrative means of professional and methodological training of students. The sequence of students' training has been substantiated, covering analytical and research, conceptual and design-projecting, constructive and technological, technological and practical, methodological and transformational, and evaluative and reflective stages. The pedagogical conditions for the effective integration of national traditions have been identified: the problem-project nature of tasks, interdisciplinarity, orientation toward real educational and production situations, and responsible treatment of an authentic source.

Conclusions. The effectiveness of forming the professional and methodological readiness of students of technological and vocational education is ensured by the sequence of their training stages, adherence to the identified pedagogical conditions, the problem-project nature of tasks, interdisciplinary combination of design, technology, materials science, construction, and methods of vocational training, as well as responsible treatment of an authentic ethnocultural source.

Key words: student, vocational education, technological education, vocational education teacher, technology teacher, design-projecting, garment manufacturing technology, national traditions, ethnodesign, professional training.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2026

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Сергій Яшанов**